

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І АУДИТУ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА НАВЧАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

для проведення практичних занять
із дисципліни «Облік у банках»
для студентів **4 курсу** усіх форм навчання
спеціальності **6.030509 «Облік і аудит»**

ТЕРНОПІЛЬ – 2016

Методичні вказівки та навчальні завдання для проведення практичних занять із дисципліни «Облік у банках» для студентів 4 курсу усіх форм навчання спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» / Н.В. Кравчук. – Тернопіль: ТНТУ імені І. Пулюя, 2016. – 55с.

Укладач: Кравчук Наталія Василівна
к.е.н., доц. кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

Рецензент: Білоус Ольга Степанівна
к.е.н., доц., завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

Навчально-методичні матеріали розглянуті і затверджені на засіданні кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
протокол № 1 від 30 серпня 2016 р.

Схвалено і рекомендовано методичною радою факультету економіки та менеджменту
протокол № 1 від 31 серпня 2016 р.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни «Облік у банках»
(денна форма навчання)

Змістові модулі	Назва теми	лекційні заняття	практичні заняття)	самостійна робота студента
Семестр 1				
МОДУЛЬ 1. Основи побудови обліку в банках. Облік активних, пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Змістовний модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку				
Тема 1. Загальні основи і принципи побудови бухгалтерського обліку у банках		4	4	7
Тема 2. Облік касових операцій банку		2	2	7
Тема 3. Облік операцій з кредитування		2	2	7
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Тема 4. Облік депозитних операцій банку		2	2	7
Тема 5. Облік розрахункових операцій банку		2	2	8
Тема 6. Облік валютних операцій		2	2	8
Тема 7. Облік фінансових інвестицій		2	2	8
МОДУЛЬ 2. Облік внутрішньобанківських операцій, власного капіталу та результатів діяльності банку				
Змістовний модуль 3. Облік внутрішньобанківських операцій банку				
Тема 8. Облік основних засобів та нематеріальних активів		2	2	8
Тема 9. Облік матеріальних цінностей банку		2	2	8
Тема 10. Облік лізингових операцій		2	2	8
Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку				
Тема 11. Облік власного капіталу		2	2	8
Тема 12. Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків		4	4	7
Тема 13. Сутність та характеристика фінансової звітності банку		4	4	7
Разом за 7 семестр		32	32	98
Всього з дисципліни		32	32	98
Форма підсумкового контролю за семестр – екзамен				

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни «Облік у банках»
(заочна форма навчання)

Змістові модулі	Назва теми	лекційні заняття	практичні заняття)	самостійна робота студента
Семестр 1				
МОДУЛЬ 1. Основи побудови обліку в банках. Облік активних, пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Змістовний модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку				
Тема 1. Загальні основи і принципи побудови бухгалтерського обліку у банках		0,5	0,5	11
Тема 2. Облік касових операцій банку		1	1	11
Тема 3. Облік операцій з кредитування		1	1	11
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Тема 4. Облік депозитних операцій банку		1	1	11
Тема 5. Облік розрахункових операцій банку		1	0,5	11
Тема 6. Облік валютних операцій		0,5	0,5	11
Тема 7. Облік фінансових інвестицій		0,5	-	12
МОДУЛЬ 2. Облік внутрішньобанківських операцій, власного капіталу та результатів діяльності банку				
Змістовний модуль 3. Облік внутрішньобанківських операцій банку				
Тема 8. Облік основних засобів та нематеріальних активів		0,5	0,5	12
Тема 9. Облік матеріальних цінностей банку		0,5	0,5	12
Тема 10. Облік лізингових операцій		0,5	0,5	12
Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку				
Тема 11. Облік власного капіталу		1	0,5	10
Тема 12. Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків		1	1	10
Тема 13. Сутність та характеристика фінансової звітності банку		1	0,5	10
Разом за 7 семестр		10	8	144
Всього з дисципліни		10	8	144
Форма підсумкового контролю за семестр – екзамен				

**Перелік практичних (семінарських) занять
дисципліни «Облік у банках»
(для студентів денної форми навчання)**

Номер р ПЗ	Перелік змістових модулів, тем практичних занять, їх анотації
Змістовий модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку	
1-2	<p>Тема 1.1. Загальні основи побудови бухгалтерського обліку у банках</p> <p>1.1.1. Специфіка банківської діяльності як визначальний фактор побудови облікової системи в банках України.</p> <p>1.1.2. Державне регулювання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в банках України.</p> <p>1.1.3. Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика.</p> <p>1.1.4. Об'єкти бухгалтерського обліку комерційних банків України.</p> <p>Тема 1.2. Організація бухгалтерського обліку та побудова Плану рахунків в банках</p> <p>1.2.1. Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках.</p> <p>1.2.2. Сутність і класифікація банківської документації.</p> <p>1.2.3. Організація документообігу в банках.</p> <p>1.2.4. Принципи побудови та структура Плану рахунків комерційних банків України.</p> <p>1.2.5. Організація аналітичного та синтетичного обліку у комерційних банках. Рекомендовані джерела [13, 19, 20, 43, 45-47, 78-81]</p>
3	<p>Тема 2. Облік касових операцій банку</p> <p>2.1. Порядок організації касової роботи комерційного банку.</p> <p>2.2.. Порядок документального оформлення прибуткових та видаткових касових операцій.</p> <p>2.3. Облік операцій з інкасування грошової готівки.</p> <p>2.4. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах Рекомендовані джерела [1, 19, 20, 78-81]</p>
4	<p>Тема 3. Облік операцій з кредитування</p> <p>3.1. Сутність, класифікація, види та організація обліку операцій із кредитування.</p> <p>3.2. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення.</p> <p>3.3. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку.</p> <p>3.4. Облік забезпечення кредитних операцій.</p> <p>3.5. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами.</p> <p>3.6. Особливості обліку окремих кредитних операцій. Рекомендовані джерела [16, 19, 20, 30, 31, 42, 66, 70]</p>
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку	
5	<p>Тема 4. Облік депозитних операцій банку</p> <p>4.1. Економічний зміст та класифікація депозитів.</p> <p>4.2. Порядок відкриття депозитних рахунків клієнтам банку.</p> <p>4.3. Облікові процедури при зарахуванні коштів на депозитні рахунки.</p> <p>4.4. Облік нарахування та сплати процентів за депозитами юридичних і фізичних осіб.</p> <p>4.5. Облік операцій під час виплати коштів із депозитних рахунків. Рекомендовані джерела [15, 23, 30, 37, 52, 63]</p>

6	<p>Тема 5. Облік розрахункових операцій банку</p> <p>5.1. Принципи організації безготівкових розрахунків України, форми та інструменти безготівкових розрахунків.</p> <p>5.2. Вимоги до оформлення розрахункових документів. Робота банків з відкриття поточних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам. Порядок переоформлення та закриття рахунків.</p> <p>5.3. Організація та облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень та вимог-доручень.</p> <p>5.4. Організація та облік розрахунків із застосуванням розрахункових чеків.</p> <p>5.5. Організація та облік розрахунків акредитивами.</p> <p>5.6. Організація та облік розрахунків платіжними вимогами в разі здійснення примусового списання коштів.</p> <p>5.7. Організація та облік розрахунків в електронних системах типу «клієнт—банк».</p> <p>5.8. Облік операцій з пластиковими картками.</p> <p>Рекомендовані джерела [13, 19, 20, 45, 46, 53, 54]</p>
7	<p>Тема 6. Облік валютних операцій</p> <p>6.1. Економічний зміст валютних операцій, їх види та класифікація.</p> <p>6.2. Облік готівкових валютно-обмінних операцій.</p> <p>6.3. Облік операцій з купівлі та продажу іноземної валюти за гривні.</p> <p>6.4. Облік операцій з конвертації готівкової іноземної валюти.</p> <p>6.5. Облік операцій з купівлі та продажу банківських металів з фізичною поставкою.</p> <p>6.6. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів.</p> <p>Рекомендовані джерела [13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]</p>
8	<p>Тема 7. Облік фінансових інвестицій</p> <p>7.1. Поняття, класифікація та нормативно-правове регулювання обліку фінансових інвестицій.</p> <p>7.2. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.</p> <p>7.3. Облік цінних паперів, придбаних до портфеля на продаж.</p> <p>7.4. Облік цінних паперів в портфелі банку до погашення.</p> <p>7.5. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.</p> <p>Рекомендовані джерела [13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]</p>
Змістовний модуль 3. Облік внутрішньобанківських операцій банку	
9	<p>Тема 8. Облік основних засобів та нематеріальних активів</p> <p>8.1. Поняття, класифікація та регламентація обліку основних засобів та нематеріальних активів банку.</p> <p>8.2. Облік операцій з придбання та створення основних засобів та нематеріальних активів.</p> <p>8.3. Облік витрат на підтримання об'єктів необоротних активів у робочому стані та поліпшення основних засобів і удосконалення нематеріальних активів.</p> <p>8.4. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів.</p> <p>8.5. Облік вибуття основних засобів та нематеріальних активів.</p> <p>Рекомендовані джерела [13, 17, 19, 20, 32, 45, 46, 62]</p>
10	<p>Тема 9. Облік матеріальних цінностей банку</p> <p>9.1. Поняття, класифікація та регламентація обліку матеріальних цінностей банку.</p> <p>9.2. Облік операцій із придбання банком запасів матеріальних цінностей.</p> <p>9.3. Списання запасів матеріальних цінностей.</p> <p>9.4. Облік ювілейних монет, що мають гривневий номінал і не є засобом платежу.</p> <p>9.5. Облік резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської</p>

	заборгованості, пов'язаної із запасами матеріальних цінностей. Рекомендовані джерела [7, 13, 19, 20, 35, 45, 46, 54]
11	Тема 10. Облік лізингових операцій 10.1. Поняття, класифікація та регламентація обліку лізингових операцій. 10.2. Облік операцій з фінансового лізингу. 10.3. Облік операцій із оперативного лізингу. Рекомендовані джерела [11, 18, 19, 20, 23, 39]
Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку	
12	Тема 11. Облік власного капіталу 11.1. Поняття, структура та нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу. 11.2. Облік операцій з формування статутного капіталу. 11.3. Облік операцій із збільшення статутного капіталу. 11.4. Облік викуплених власних акцій. 11.5. Облік розрахунків за дивідендами. Рекомендовані джерела [8, 9, 13, 19, 20, 45, 46]
13-14	Тема 12. Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків 12.1. Економічний зміст, класифікація та методологічні засади бухгалтерського обліку доходів і витрат банку. 12.2. Облік процентних доходів та витрат банку. 12.3. Облік комісійних доходів і витрат банку. 12.4. Облік загальних адміністративних витрат. 12.5. Облік фінансового результату банку. Рекомендовані джерела [8, 9, 13, 19, 20, 45, 46]
15-16	Тема 13. Сутність та характеристика фінансової звітності банку. 13.1. Призначення, класифікація та загальні вимоги до формування фінансової звітності. 13.2. Характеристика, структура та методика формування балансу. 13.3. Характеристика, структура та методика формування звіту про фінансові результати. 13.4. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів. 13.5. Характеристика, структура та методика формування звіту про власний капітал банку. 13.6. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку. Рекомендовані джерела [13, 19, 20, 45, 46]
Разом за 1 семестр 32 години практичних занять	
Всього з дисципліни 32 години практичних занять	

**Перелік практичних (семінарських) занять
дисципліни «Облік у банках»
(для студентів заочної форми навчання)**

Номер ПЗ	Перелік змістових модулів, тем практичних занять, їх анотації
Змістовий модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку	
1	<p>Тема 1.1. Загальні основи побудови бухгалтерського обліку у банках Специфіка банківської діяльності як визначальний фактор побудови облікової системи в банках України. Державне регулювання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в банках України. Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика. Об'єкти бухгалтерського обліку комерційних банків України.</p> <p>Тема 1.2. Організація бухгалтерського обліку та побудова Плану рахунків в банках Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках. Сутність і класифікація банківської документації. Організація документообігу в банках. Принципи побудови та структура Плану рахунків комерційних банків України. Організація аналітичного та синтетичного обліку у комерційних банках. Рекомендовані джерела [13, 19, 20, 43, 45-47, 78-81]</p>
	<p>Тема 2. Облік касових операцій банку Порядок організації касової роботи комерційного банку. Порядок документального оформлення прибуткових та видаткових касових операцій. Облік операцій з інкасування грошової готівки. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах Рекомендовані джерела [1, 19, 20, 78-81]</p>
2	<p>Тема 3. Облік операцій з кредитування Сутність, класифікація, види та організація обліку операцій із кредитування. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку. Облік забезпечення кредитних операцій. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами. Особливості обліку окремих кредитних операцій. Рекомендовані джерела [16, 19, 20, 30, 31, 42, 66, 70]</p>
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку	
2	<p>Тема 4. Облік депозитних операцій банку Економічний зміст та класифікація депозитів. Порядок відкриття депозитних рахунків клієнтам банку. Облікові процедури при зарахуванні коштів на депозитні рахунки. Облік нарахування та сплати процентів за депозитами юридичних і фізичних осіб. Облік операцій під час виплати коштів із депозитних рахунків. Рекомендовані джерела [15, 23, 30, 37, 52, 63]</p>

3	<p>Тема 12. Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків Економічний зміст, класифікація та методологічні засади бухгалтерського обліку доходів і витрат банку. Облік процентних доходів та витрат банку. Облік комісійних доходів і витрат банку. Облік загальних адміністративних витрат. Облік фінансового результату банку. Рекомендовані джерела [8, 9, 13, 19, 20, 45, 46]</p>
3	<p>Тема 13. Сутність та характеристика фінансової звітності банку. Призначення, класифікація та загальні вимоги до формування фінансової звітності. . Характеристика, структура та методика формування балансу. Характеристика, структура та методика формування звіту про фінансові результати. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів. Характеристика, структура та методика формування звіту про власний капітал банку. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку. Рекомендовані джерела [13, 19, 20, 45, 46]</p>
<p>Разом за 1 семестр 6 годин практичних занять</p>	
<p>Всього з дисципліни 6 годин практичних занять</p>	

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ І ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У БАНКАХ (4 год.)

План практичного заняття №1:

1. Специфіка банківської діяльності як визначальний фактор побудови облікової системи в банках України.
2. Державне регулювання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в банках України.
3. Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика.
4. Об'єкти бухгалтерського обліку комерційних банків України.

План практичного заняття №2:

1. Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках.
2. Сутність і класифікація банківської документації.
3. Організація документообігу в банках.
4. Принципи побудови та структура Плану рахунків комерційних банків України.
5. Організація аналітичного та синтетичного обліку у комерційних банках.

Питання для перевірки знань:

1. Які види обліку, що ведуться банками України є обов'язковими?
2. Хто є користувачами інформації, яку надає система фінансового обліку банку?
3. На основі якого виду обліку банки складають внутрішню звітність, що використовується для забезпечення внутрішніх потреб банку в інформації?
4. Чим фінансовий облік відрізняється від управлінського та податкового обліку?
5. З якою метою здійснюється державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні?
6. Який державний орган в Україні встановлює порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках?
7. В яких нормативно-правових актах викладено концепції фінансового обліку та звітності в Україні?
8. Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» на яких принципах ґрунтується ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності?
9. Що слід розуміти під обліковою політикою банку і які обов'язкові складові вона має охоплювати?

10. Що являє собою операційна діяльність банку?
11. Що є підставою для відображення банківської операції в бухгалтерському обліку?
12. На які види класифікуються банківські документи?
13. Дайте визначення елементів бухгалтерського рівняння.
14. З яких елементів складається Т-подібна модель рахунку?
15. Як визначається сальдо за активними і пасивними рахунками?
16. Які чотири типи операцій виділяють за їх впливом на бухгалтерське рівняння?
17. На які види поділяються бухгалтерські балансові та позабалансові рахунки?
18. Скільки класів має План рахунків бухгалтерського обліку банків України і як вони називаються?
19. Дайте визначення реєстрів аналітичного і синтетичного обліку та назвіть їх основні форми.
20. На які групи поділяються параметри аналітичного обліку?
21. За якою схемою формуються номери рахунків аналітичного обліку?

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 43, 45-47, 78-81]

ТЕМА 2. ОБЛІК КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Порядок організації касової роботи комерційного банку.
2. Порядок документального оформлення прибуткових та видаткових касових операцій.
3. Облік операцій з інкасування грошової готівки.
4. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах

Питання для перевірки знань:

1. Якими нормативними документами регулюється порядок здійснення касових операцій банку?
2. Що таке операційна каса, яка її структура?
3. Яким чином організовується робота операційної каси?
4. Яких правил дотримуються працівники при здійсненні касових операцій?
5. На підставі яких документів здійснюється приймання готівки в касу банку?
6. Які дії зобов'язаний виконати касир, отримавши прибуткові документи?

7. Охарактеризуйте дії касира прибуткової каси наприкінці операційного дня.
8. На підставі яких документів здійснюється видача готівки з каси банку?
9. Що зобов'язаний зробити касир, отримавши ідаткові документи?
10. Які дії виконує касир видаткової каси наприкінці операційного дня?
11. На яких рахунках здійснюється облік прибутково-видаткових касових операцій банку? Дайте їм характеристику.
12. Що таке інкасація і який механізм її здійснення?
13. Висвітліть порядок відображення в обліку операцій з інкасації готівки.
14. Яким чином проводиться підкріплення операційних кас банку? Які для цього використовують рахунки?
15. Охарактеризуйте порядок проведення ревізії каси та відображення в обліку її результатів.

Рекомендована література:

[1, 19, 20, 78-81]

ТЕМА 3. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З КРЕДИТУВАННЯ

План практичного заняття:

1. Сутність, класифікація, види та організація обліку операцій із кредитування.
2. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення.
3. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку.
4. Облік забезпечення кредитних операцій.
5. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами.
6. Особливості обліку окремих кредитних операцій.
  - 6.1. Облік кредитних ліній.
  - 6.2. Облік кредитів овердрафт.
  - 6.3. Облік факторингових операцій.
  - 6.4. Облік кредитів, наданих суб'єктам господарювання за операціями РЕПО.

Питання для перевірки знань:

1. В чому полягає сутність кредитних операцій? Які види кредитів можуть надаватись банком?
2. Розкрийте порядок документального оформлення видачі кредитів.

3. На яких рахунках ведеться облік кредитних операцій? Дайте їм характеристику.
4. Що включають в себе кредити в поточну та інвестиційну діяльність?
5. Які Ви знаєте методи нарахування процентів за кредит? Охарактеризуйте їх.
6. Висвітліть порядок погашення кредиту та процентів за його користування.
7. Яким чином обліковують прострочену заборгованість за кредитами?
8. Дайте характеристику формам забезпечення повернення кредиту та відображення їх в обліку.
9. Висвітліть порядок обліку операцій за овердрафтом.
10. Розкрийте порядок обліку операцій репо.
11. Яким чином здійснюється облік факторингових операцій?
12. Як здійснюється облік формування і використання резервів, списання та повернення раніше списаних безнадійних активів у комерційних банках України?

Рекомендована література:

[16, 19, 20, 30, 31, 42, 66, 70]

ТЕМА 4. ОБЛІК ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Економічний зміст та класифікація депозитів.
2. Порядок відкриття депозитних рахунків клієнтам банку.
3. Облікові процедури при зарахуванні коштів на депозитні рахунки.
4. Облік нарахування та сплати процентів за депозитами юридичних і фізичних осіб.
5. Облік операцій під час виплати коштів із депозитних рахунків.

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення вкладу (депозиту), яке наводиться в банківському законодавстві України.
2. За якими ознаками і на які види класифікуються банківські вклади (депозити)?
3. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентуються питання, пов'язані з проведенням депозитних операцій та їх відображенням у бухгалтерському обліку банків України?
4. За якою вартістю українські банки мають оцінювати вклади (депозити) під час первісного визнання та після первісного визнання?
5. У чому полягає суть методу ефективної ставки відсотка?
6. Що таке амортизована собівартість фінансового зобов'язання?

7. В яких випадках банк припиняє визнання в балансі фінансового зобов'язання?

8. У чому полягає особливість обліку вкладів (депозитів), залучених банком в іноземній валюті?

9. На яких банківських рахунках зберігаються кошти клієнтів на вимогу?

10. Дайте характеристику бухгалтерських рахунків на яких в банку обліковуються кошти на вимогу клієнтів.

11. Якими бухгалтерськими проводками відображається нарахування і сплата банком процентних витрат в національній та іноземній валюті за коштами на вимогу клієнтів?

12. За якими рахунками відображаються в бухгалтерському обліку банку строкові кошти клієнтів?

13. Що має визнавати банк в бухгалтерському обліку, якщо під час первісного визнання він залучає кошти на вклад за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова?

14. Якими бухгалтерськими проводками відображається нарахування і сплата банком процентних витрат в національній та іноземній валюті за строковими коштами клієнтів?

15. Якими бухгалтерськими записами супроводжується амортизація дисконту (премії) за строковими коштами клієнтів?

16. Якими бухгалтерськими записами відображаються операції з повернення вкладнику депозиту у визначений договором строк?

17. Які бухгалтерські проводки виконує банк у разі дострокового повернення депозиту вкладнику?

18. За якими рахунками відображаються в бухгалтерському обліку банку операції з продовження строку дії (пролонгації) вкладних (депозитних) договорів?

19. Які види ощадних (депозитних) сертифікатів дозволено випускати українським банкам?

20. За рахунками якого класу Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України обліковуються кошти, залучені банком шляхом випуску ощадних (депозитних) сертифікатів?

Рекомендована література:

[15, 23, 30, 37, 52, 63]

ТЕМА 5. ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Принципи організації безготівкових розрахунків України, форми та інструменти безготівкових розрахунків. Вимоги до оформлення розрахункових документів.

2. Робота банків з відкриття поточних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам. Порядок переоформлення та закриття рахунків.

3. Організація та облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень та вимог-доручень.

4. Організація та облік розрахунків із застосуванням розрахункових чеків.

5. Організація та облік розрахунків акредитивами.

6. Організація та облік розрахунків платіжними вимогами в разі здійснення примусового списання коштів.

7. Організація та облік розрахунків в електронних системах типу «клієнт—банк».

8. Облік операцій з пластиковими картками.

Питання для перевірки знань:

1. Висвітліть принципи організації безготівкових розрахунків та їх форми.

2. Яким вимогам повинні відповідати бланки розрахункових документів?

3. Назвіть документи, необхідні для відкриття поточних рахунків, та їх призначення.

4. Розкрийте порядок переоформлення і закриття рахунків.

5. Вкажіть як здійснюються розрахунки за допомогою платіжних доручень.

6. Опишіть порядок розрахунків за допомогою платіжних вимог-доручень.

7. Яким чином здійснюються розрахунки чеками?

8. Охарактеризуйте порядок здійснення розрахунків акредитивами.

9. Який порядок використання платіжних вимог?

10. Пригадайте особливості розрахунків за допомогою системи „клієнт-банк”.

11. Як здійснюються розрахунки з використанням пластикових карток?

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 45, 46, 53, 54]

ТЕМА 6. ОБЛІК ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Економічний зміст валютних операцій, їх види та класифікація.

2. Облік готівкових валютно-обмінних операцій.

3. Облік операцій з купівлі та продажу іноземної валюти за гривні.

4. Облік операцій з конвертації готівкової іноземної валюти.
5. Облік операцій з купівлі та продажу банківських металів з фізичною поставкою.
6. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів.

Питання для перевірки знань:

1. Які операції відносяться до валютних?
2. Які види валютних операцій можуть здійснювати банки України?
3. За якими ознаками можна класифікувати валютні операції банків?
4. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентується методика бухгалтерського обліку валютних операцій банків України?
5. В якій подвійній оцінці здійснюється бухгалтерський облік операцій в іноземній валюті та банківських металах в банках України?
6. За якими валютними курсами відображаються банківські операції в іноземній валюті та банківських металах під час первісного визнання та на кожну наступну після визнання дату балансу?
7. За якими рахунками обліковується нереалізований результат від переоцінки балансових та позабалансових статей в іноземній валюті та банківських металах?
8. Що таке валютна позиція банку і на які види вона поділяється?
9. Які операції в іноземній валюті та банківських металах впливають на розмір відкритої валютної позиції банку?
10. Які бухгалтерські рахунки використовуються для обліку балансової та позабалансової валютної позиції банку?
11. Які касові та розрахункові документи використовуються у процесі здійснення готівкових валютно-обмінних операцій?
12. У якій валюті банки можуть отримувати комісійну винагороду за проведення готівкових валютно-обмінних операцій?
13. Якими бухгалтерськими проводками супроводжуються операції з купівлі-продажу іноземної валюти за гривні касою банку (відділення) та обмінним пунктом?
14. За яким курсом здійснюються готівкові операції з конвертації іноземної валюти і як вони відображаються в обліку?
15. В яких випадках можливе інкасо старих і пошкоджених банкнот іноземних держав з негайною оплатою?
16. Які банкноти іноземних держав приймаються банком на інкасо з послідуною оплатою?
17. Які бухгалтерські проводки виконуються за операціями з приймання на інкасо банкнот іноземних держав?
18. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентуються банківські операції з іменними і дорожніми чеками в іноземній валюті та методика їх бухгалтерського обліку?
19. Які реквізити повинен містити іменний чек в іноземній валюті?

20. Які бухгалтерські проводки здійснюються за операціями з приймання іменних чеків на інкасо та виплати коштів за ними?

21. Що являє собою дорожній чек і які реквізити він повинен містити?

22. Якими бухгалтерськими записами супроводжуються операції з продажу дорожніх чеків клієнтам та операції з сплати (купівлі) дорожніх чеків у клієнтів?

23. Яким документом оформляються операції з купівлі!продажу банківських металів?

24. Якими бухгалтерськими проводками супроводжуються операції з купівлі-продажу банківських металів за гривні касою банку (відділення)?

25. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентуються операції з купівлі та продажу безготівкової іноземної валюти і банківських металів та методика їх обліку?

26. Які обмеження встановлені нормативно-правовими актами НБУ щодо операцій з купівлі та продажу безготівкової іноземної валюти і банківських металів?

27. Який збір і у якому розмірі повинні сплачувати юридичні і фізичні особи, які купляють безготівкову іноземну валюту за гривні?

28. Як в бухгалтерському обліку відображаються операції з купівлі та продажу безготівкової іноземної валюти і банківських металів за дорученням клієнтів банку та за власними операціями банку?

30. У яких фінансових звітах розкривається інформація про валютні операції банку?

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]

ТЕМА 7. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

План практичного заняття:

1. Поняття, класифікація та нормативно-правове регулювання обліку фінансових інвестицій.
2. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.
3. Облік цінних паперів, придбаних до портфеля на продаж.
4. Облік цінних паперів в портфелі банку до погашення.
5. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.

Питання для перевірки знань:

1. Що відноситься до фінансових інвестицій і на які види вони класифікуються з позиції бухгалтерського обліку?
2. Яким нормативно&правовим актом НБУ регламентується методика бухгалтерського обліку фінансових інвестицій банків України?

3. Які види цінних паперів обліковуються у торговому портфелі банку?
4. За якою вартістю банки відображають в обліку придбані цінні папери у торговий портфель під час первісного визнання та після первісного визнання?
5. Які види цінних паперів обліковуються у портфелі банку на продаж?
6. За якою вартістю банки відображають в обліку придбані цінні папери у портфель на продаж під час первісного визнання та після первісного визнання?
7. Які види цінних паперів обліковуються у портфелі до погашення?
8. В яких випадках банк не повинен визнавати цінні папери як утримувані до погашення?
9. За якою вартістю відображаються в обліку придбані цінні папери у портфель до погашення під час первісного визнання та після первісного визнання?
10. За яким методом здійснюється нарахування процентних доходів за борговими цінними паперами, що обліковуються у портфелі на продаж та портфелі до погашення і в чому суть цього методу?
11. Дайте визначення асоційованої та дочірньої компанії.
12. За яким методом відображаються в обліку інвестиції в асоційовані компанії і в чому суть цього методу?

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]

ТЕМА 8. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Поняття, класифікація та регламентація обліку основних засобів та нематеріальних активів банку.
2. Облік операцій з придбання та створення основних засобів та нематеріальних активів.
3. Облік витрат на підтримання об'єктів необоротних активів у робочому стані та поліпшення основних засобів і удосконалення нематеріальних активів.
4. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів.
5. Облік вибуття основних засобів та нематеріальних активів.

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення основних засобів та нематеріальних активів.
2. На які групи з позиції бухгалтерського обліку класифікуються основні засоби та нематеріальні активи в банках України?

3. Які види основних засобів відносяться до інвестиційної нерухомості?
4. За яких умов необоротні активи класифікуються як утримувані для продажу?
5. Яким нормативно-правовим актом НБУ регламентуються методологічні засади формування в бухгалтерському обліку банків інформації про операції з основними засобами та нематеріальними активами?
6. За яких умов об'єкт основних засобів та нематеріальних активів визнається активом?
7. З чого складається первісна вартість придбаного об'єкта основних засобів та нематеріальних активів?
8. Які витрати, що пов'язані із придбанням чи створенням нематеріального активу визнаються витратами звітного періоду?
9. Як визначається первісна вартість об'єкта необоротного активу, отриманого в обмін на подібний та неподібний актив?
10. Які витрати включає первісна вартість створених необоротних активів?
11. Як відображаються в бухгалтерському обліку витрати на поліпшення (вдосконалення) необоротних активів та витрати на підтримання необоротних активів у придатному для використання стані?
12. За якими методами банки можуть здійснювати подальший облік основних засобів і нематеріальних активів після їх первісного визнання?
13. В яких випадках банк повинен визнавати зменшення корисності необоротних активів?
14. Які методи нарахування амортизації необоротних активів можуть використовувати банки?
15. Який метод нарахування амортизації є найбільш розповсюдженим і чому?
16. У чому полягають особливості нарахування амортизації нематеріальних активів?
17. В яких випадках об'єкти необоротних активів припиняють визнаватися в балансі?
18. Як визначається фінансовий результат від продажу основних засобів і нематеріальних активів?

Рекомендована література:

[13, 17, 19, 20, 32, 45, 46, 62]

ТЕМА 9. ОБЛІК МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ БАНКУ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Поняття, класифікація та регламентація обліку матеріальних цінностей банку.
2. Облік операцій із придбання банком запасів матеріальних цінностей.

3. Списання запасів матеріальних цінностей.
4. Облік ювілейних монет, що мають гривневий номінал і не є засобом платежу.
5. Облік резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості, пов'язаної із запасами матеріальних цінностей.

Питання для перевірки знань:

1. Які активи відносяться до запасів матеріальних цінностей банку?
2. Охарактеризуйте періодичну та постійну систему обліку запасів.
3. Яка система обліку запасів використовується в банках України?
4. З яких витрат складається собівартість запасів?
5. Як здійснюється розрахунок собівартості запасів?
6. Який з методів оцінки запасів призводить до однакових результатів при періодичній та постійній системах обліку?
7. Які методи визначення собівартості запасів можуть використовувати банки України?
8. За якою вартістю відображаються в бухгалтерському обліку банків запаси матеріальних цінностей?
9. За рахунками якого розділу Плану рахунків обліковуються запаси матеріальних цінностей банків України?
10. Якими бухгалтерськими записами супроводжуються операції банку з придбання матеріальних цінностей за національну та іноземну валюту?
11. В яких випадках запаси матеріальних цінностей можуть списуватися з балансу банку і які бухгалтерські проводки при цьому виконуються?
12. Як здійснюється облік матеріальних цінностей, прийнятих у заставу, якщо заставлене майно переходить у власність банку-заставодержателя?
13. Які бухгалтерські записи виконуються за операціями з придбання та реалізації ювілейних монет, що мають карбованцевий номінал і не є засобом платежу?
14. Як здійснюється облік операцій, пов'язаних з формуванням і використанням резервів для відшкодування можливих втрат за дебіторською заборгованістю банку?
15. У яких фінансових звітах банку розкривається інформація про запаси матеріальних цінностей банку?

Рекомендована література:

[7, 13, 19, 20, 35, 45, 46, 54]

ТЕМА 10. ОБЛІК ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Поняття, класифікація та регламентація обліку лізингових операцій.
2. Облік операцій з фінансового лізингу.
3. Облік операцій із оперативного лізингу.

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення лізингової операції.
2. За якими ознаками класифікуються лізингові операції?
3. Чим операції з фінансового лізингу відрізняються від операційного лізингу?
4. З чого складаються лізингові платежі за операціями з фінансового лізингу?
5. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентується методика бухгалтерського обліку лізингових операцій банків України?
6. Якими бухгалтерськими записами супроводжуються операції з нарахування та отримання банком-лізингодавцем доходу за фінансовим та оперативним лізингом?
7. Які бухгалтерські проводки виконує банк-лізингоодержувач за операціями з нарахування та сплати витрат за фінансовим та оперативним лізингом?
8. Якими бухгалтерськими проводками супроводжується перехід у власність банку-лізингоодержувача отриманих у фінансовий лізинг необоротних активів?
9. Як відображаються в обліку банку-лізингоодержувача витрати на поліпшення об'єкта фінансового та операційного лізингу?

Рекомендована література:

[11, 18, 19, 20, 23, 39]

ТЕМА 11. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ (2 год.)

План практичного заняття:

1. Поняття, структура та нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу.
2. Облік операцій з формування статутного капіталу.
3. Облік операцій із збільшення статутного капіталу.
4. Облік викуплених власних акцій.
5. Облік розрахунків за дивідендами.

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення власного капіталу.
2. Від яких двох факторів залежить структура власного капіталу банку?
3. Що входить до складу основного і додаткового капіталу банку?
4. Як здійснюється процес державної реєстрації банку?
5. Де зберігаються кошти, що вносяться учасниками банку до державної реєстрації і після державної реєстрації банку?
6. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентується облік власного капіталу банку та розкриття інформації про нього у фінансовій звітності?
7. Охарактеризуйте рахунки за якими обліковується статутний капітал банку.
8. Які бухгалтерські проводки здійснюються при формуванні статутного капіталу після державної реєстрації банку?
9. В яких випадках виникають емісійні різниці і за яким рахунком вони обліковуються?
10. Розкрийте методику обліку викупу власних акцій банку, їх подальшого перепродажу та анулювання.
12. Якими бухгалтерськими записами супроводжуються операції з нарахування дивідендів за власними акціями банку та їх сплати акціонерам?
13. Як відображається в обліку спрямування дивідендів на придбання акцій нової емісії?
14. У яких фінансових звітах розкривається інформація про власний капітал банку?

Рекомендована література:

[8, 9, 13, 19, 20, 45, 46]

ТЕМА 12. ОБЛІК ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ (4 год.)

План практичного заняття №1:

1. Економічний зміст, класифікація та методологічні засади бухгалтерського обліку доходів і витрат банку.
2. Облік процентних доходів та витрат банку.
3. Облік комісійних доходів і витрат банку.

План практичного заняття №2:

4. Облік загальних адміністративних витрат.
5. Облік фінансового результату банку.

Питання для перевірки знань:

1. Дайте визначення понять «доходи» та «витрати».
2. Як класифікуються банківські доходи і витрати з позиції бухгалтерського обліку?
3. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентується методологія та методика бухгалтерського обліку доходів та витрат банків?
4. За яких умов визнаються банківські доходи і витрати?
5. Які надходження в банк від інших осіб не визнаються доходами?
6. Які платежі банку не визнаються витратами?
7. В яких випадках доходи і витрати можуть не відображатися в бухгалтерському обліку за рахунками нарахованих доходів і витрат?
8. Рахунки яких класів Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України використовуються для обліку доходів і витрат?
9. Як відображаються в бухгалтерському обліку банку доходи і витрати в іноземній валюті?
10. За яким методом визнаються та оцінюються процентні доходи і витрати банку і в чому його суть?
11. Якими бухгалтерськими проводками супроводжуються операції з нарахування і отримання процентних доходів в національній та іноземній валюті?
12. Які бухгалтерські проводки виконує банк у разі амортизації дисконту і премії за фінансовими активами?
13. Які бухгалтерські проводки виконує банк у разі непогашення боржником заборгованості за нарахованими доходами в строк, передбачений угодою?
14. Якими бухгалтерськими проводками відображаються операції з нарахування і сплати процентних витрат в національній та іноземній валюті?
15. Які бухгалтерські проводки виконує банк у разі амортизації дисконту і премії за фінансовими зобов'язаннями?
16. Якими бухгалтерськими проводками відображаються операції з нарахування і отримання комісійних доходів в національній та іноземній валюті?
17. Які бухгалтерські проводки виконуються у разі втрати ймовірності щодо отримання компенсації за дебіторською заборгованістю за нарахованими та неотриманими доходами (крім процентних доходів за фінансовими інструментами)?
18. Якими бухгалтерськими проводками супроводжуються операції з нарахування і сплати комісійних витрат в національній та іноземній валюті?
19. За якими рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України обліковуються прибутки і збитки від торговельних операцій?
21. Якими бухгалтерськими проводками відображаються витрати на утримання банківського персоналу?

22. Якими бухгалтерськими записами супроводжуються виплати та розрахунки за авансами, виданими працівникам банку під звіт на відрядження та інші господарські витрати?

23. Які бухгалтерські проводки виконуються у разі нарахування та сплати загальнодержавних та місцевих податків і зборів (обов'язкових платежів)?

24. Як здійснюється облік витрат банку на податок на прибуток?

25. Якими бухгалтерськими проводками супроводжуються операції із закриття рахунків доходів і витрат в останній день звітного року?

26. У яких фінансових звітах розкривається інформація про доходи, витрати і фінансовий результат діяльності банку?

Рекомендована література:

[8, 9, 13, 19, 20, 45, 46]

ТЕМА 13. СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКУ (4 год.)

План практичного заняття №1:

1. Призначення, класифікація та загальні вимоги до формування фінансової звітності.
2. Характеристика, структура та методика формування балансу.
3. Характеристика, структура та методика формування звіту про фінансові результати.

План практичного заняття №2:

4. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів.
5. Характеристика, структура та методика формування звіту про власний капітал банку.
6. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку.

Питання для перевірки знань:

1. З якою метою складається фінансова звітність?
2. Якими нормативно-правовими актами НБУ регламентуються питання, пов'язані із складанням і поданням банками фінансової звітності?
3. Які фінансові звіти входять до складу квартальної фінансової звітності банків України?
4. Які фінансові звіти входять до складу річної фінансової звітності банків України?

5. Показники якої фінансової звітності банку і в якому випадку підлягають коригуванню із урахуванням впливу інфляції?
6. Яка робота має передувати складанню річної фінансової звітності банку?
7. В якому вигляді і в які терміни вітчизняні банки мають подавати фінансову звітність Національному банку України?
8. В яких виданнях і в які терміни банки зобов'язані публікувати свою квартальну та річну фінансову звітність?
9. З якою метою складається звіт «Баланс» банку і яку інформацію він надає?
10. Як групуються активні та пасивні рахунки у статті у звіті «Баланс» банку?
11. Назвіть основні статті активу та пасиву звіту «Баланс» банку.
12. Чим річний звіт «Баланс» відрізняється від квартального звіту «Баланс»?
13. Які ще баланси, окрім квартального та річного звіту «Баланс», складають і подають Національному банку України банки та до якої звітності вони відносяться?
14. З якою метою складається звіт про фінансові результати і яка інформація в ньому розкривається?
15. Які статті включає квартальний та річний звіт про фінансові результати?
16. З якою метою складається звіт про рух грошових коштів і яку інформацію він розкриває?
17. На які три види класифікується діяльність банку у звіті про рух грошових коштів?
18. За яким методом може складатися звіт про рух грошових коштів?
19. Які розділи включає звіт про рух грошових коштів банку?
20. Яка інформація подається у звіті про власний капітал банку і які статті включає даний звіт?
21. Яка інформація міститься у примітках до фінансової звітності?
22. Скільки приміток до квартальної та річної фінансової звітності передбачено Інструкцією про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України?

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 45, 46]

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ "ОБЛІК У БАНКАХ»

Завдання 1

Охарактеризуйте зовнішніх та внутрішніх користувачів облікової інформації та їх основні цілі щодо її одержання та використання. Визначте роль правильного ведення бухгалтерського обліку щодо отримання інформації. Відповідь оформіть у формі таблиці 1.

Таблиця 1

Користувачі облікової інформації та їх цілі

Користувачі облікової інформації	Зміст необхідної інформації
Кредитори	
Органи державного управління	
Міжнародні фінансові організації	
Інвестори	
Національний банк України	
Акціонери	
Громадськість	
Клієнти банку	
Працівники	

Завдання 2

На основі наведених даних знайдіть правильну відповідь.

<i>Термін</i>	<i>Визначення</i>
1. Бухгалтерський облік	А. Заборгованість банку, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів банку, що втілюють в собі економічні вигоди
2. Внутрішньо-господарський облік	Б. Процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення та передачі інформації про діяльність банку зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень
3. Зобов'язання	В. Система обробки та підготовки інформації про діяльність банку для внутрішніх користувачів в процесі управління банком
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку	Г. Нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечить міжнародним стандартам
5. Безперервність	Д. Пріоритетною є оцінка активів банку, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
6. Історична собівартість	Е. Можливість розподілу діяльності банку на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності
7. Періодичність	Є. Постійне (з року в рік) застосування банком обраної облікової політики
8. Послідовність	Ж. Оцінка активів і зобов'язань банку здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі

Завдання 3

Згідно з принципами нарахування і відповідності для визнаних доходів і витрат застосовують такі терміни:

- відкладений дохід, або доходи майбутніх періодів (авансів, надходжень, передоплат);
- нарахований дохід;
- відкладені витрати, або витрати майбутніх періодів (авансовий платіж);
- нараховані витрати.

З'ясуйте відповідність нижче наведених визначень до терміна і прокоментуйте відповідь прикладами:

- дохід ще не зароблений, отриманий наперед;
- дохід вже зароблений але не отриманий;
- видатки сплачені, але не понесені;
- видатки понесені, але ще не сплачені.

Приклади:

- відсотки за весь термін користування кредитом, сплачені позичальником водночас з отриманням кредиту;
- відсотки за строковими депозитами, нараховані наприкінці місяця, строк повернення яких ще не настав;
- отримана орендна плата за офісне приміщення за шість місяців наперед;
- нараховані і сплачені відпускні у розмірі 1800 грн. за дні відпустки у січні місяці;
- наприкінці місяця нараховані відсотки за користування кредитами, термін сплати за кредитними договорами ще не настав.

Завдання 4

Початковий баланс банку «Київ» включає такі дані:

1. Засновниками — фізичними особами внесено в касу банку внесків готівкою у сумі 350 000 грн.

2. Засновниками — юридичними особами на коррахунок банку перераховано внесків до статутного капіталу в сумі 4 650 000 грн.

- Використовуючи основне бухгалтерське рівняння, запишіть наведені дані у вигляді формули.
- Поясніть зміст бухгалтерського рівняння.

Завдання 5

Які з перелічених статей витрат слід вважати капітальними, а які — поточними для складання фінансових звітів банку:

- купівля офісного приміщення;
- щорічна амортизація офісного приміщення;
- сплата коштів за нотаріальне посвідчення угоди купівлі-продажу приміщення;
- вартість ремонту комп'ютерного обладнання;

- дохід від реалізації кредитних карток;
- вартість нових комп'ютерів;
- митні збори, сплачені при ввезенні комп'ютерів;
- транспортні витрати на доставку комп'ютерів;
- вартість встановлення нових комп'ютерів;
- заробітна плата операторів.

Завдання 6

На основі наведених даних, вкажіть нумерацію рахунків IV порядку згідно Плану рахунків комерційних банків, вкажіть їх вид і характер. За наведеними залишками за бухгалтерськими рахунками складіть бухгалтерський звіт (тис. грн.):

- Кредити, отримані від НБУ — 27890;
- Вкладення в асоційовані компанії — 139;
- Кошти у НБУ — 6300;
- Кредити, надані клієнтам — 106165;
- Акціонерний капітал — 20580;
- Резервний фонд — 15420;
- Прибуток — 6500;
- Кошти клієнтів банку – 116330;
- Товарно-матеріальні цінності на складі та дебітори — 8730;
- Кредити та депозити, отримані від інших банків — 48265;
- Цінні папери, що рефінансуються НБУ — 46731;
- Цінні папери та акції, придбані банком — 892;
- Основні засоби, нематеріальні активи та капітальні вкладення банку — 21197;
- Резерви на покриття кредитних ризиків (за операціями з клієнтами) — 674;
- Кошти в інших банках – 37809;
- Інші активи – 7696.

Завдання 7

Виходячи з формули номера аналітичного особового рахунку, складіть номер особового рахунку, відкритого:

1) за короткостроковими депозитами, які залучені від банку «Зоря», на балансовому рахунку 7012 «Відсоткові витрати за короткостроковими депозитами інших банків», якщо відомо:

- номер банку «Зоря» за міжбанківськими розрахунками — 322636;
- номер особового рахунку по порядку — 016.

2) за поточним рахунком ТОВ „Ольвія”, на балансовому рахунку 2600 „Кошти на вимогу суб'єктів господарювання”, якщо відомо:

- номер ТОВ „Ольвія” – 4563457;
- номер особового рахунку по порядку — 115.

Завдання 8

У АКБ «Фінанси та кредит» 06.07 ц. р. за поточними рахунками ТзОВ «Лана» проведені наступні операції: в грн.

- за платіжним дорученням іногороднього платника зарахована виручка від реалізації — 6000 грн.;
- за грошовим чеком видані кошти на заробітну плату – 3200 грн.;
- за платіжним дорученням перераховані кошти за виконані роботи з капітального ремонту приміщення — 1500 грн.;
- за поточний рахунок зарахований наданий банком короткостроковий кредит – 10000 грн.;
- за платіжним дорученням перераховані платежі до державного бюджету — 1095 грн.;

Залишок коштів на поточному рахунку на початок дня складає 10 грн..

- Відобразіть наведені операції за поточним особовим рахунком.
- Назвіть обов'язкові реквізити особового рахунку.

Завдання 9

Визначте вид і характер наведених бухгалтерських рахунків:

- 1) строкові депозити НБУ;
- 2) кредити в інвестиційну діяльність, які надані СГД;
- 3) грошова компенсація заощаджень громадян України в установах Ощадбанку;
- 4) непередбачені витрати;
- 5) основні засоби;
- 6) кредиторська заборгованість за податком на прибуток;
- 7) малоцінні і швидкозношувані предмети;
- 8) сумнівна заборгованість за кредитами, які надані фізичним особам;
- 9) власні акції, які викуплені в акціонерів;
- 10) процентні доходи за рахунками СГД за факторинговими операціями;
- 11) витрати на комунальні послуги;
- 12) надані клієнтам гарантії;
- 13) застава, за якої предмет застави передається на зберігання заставодержателю;
- 14) резерв під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж;
- 15) кошти в розрахунках СГД;
- 16) короткострокові вклади фізичних осіб;
- 17) сумнівна дебіторська заборгованість.

Завдання 10

З перерахованих шифрів рахунків виберіть ті, в назвах яких зустрічаються наступні слова, та вкажіть їх повну назву:

1. Кредити: 1211, 1310, 1325, 1400, 1510, 1491, 1524, 1581, 1582, 1624, 2010, 1811, 2050, 2045, 2095, 2110.

2. Дебіторська заборгованість: 1001, 1207, 1335, 1890, 2801, 2622, 2890, 2903, 3540, 3550, 3660, 7452.

3. Доходи: 2048, 1582, 1300, 6180, 6397, 7103, 9702, 9000, 6100, 3905, 3690, 3118, 3590, 3600, 3648, 3008.

4. Суб'єкти господарської діяльності: 1011, 1212, 1620, 2020, 2700, 2047, 3012, 2924, 2095, 3210, 9781.

Завдання 11

На протязі операційного дня в прибуткову касу АКБ „Аваль” надійшла готівка грошей:

- 1) виручка з реалізації від юридичних осіб – 10000 грн.
- 2) з коррахунку на поповнення каси – 4 50 000 грн.
- 3) невикористаний залишок від підзвітної особи — 150 грн.
- 4) як погашення позички працівником банку — 3800 грн.
- 5) на вклади від громадян – 13000 грн.
- 6) як прибуткування надлишку каси за результатами ревізії – 55 грн.

Відобразіть в обліку (на бухгалтерських рахунках) операції щодо надходження готівки грошей в касу банку.

Завдання 12

Видано і списано готівку грошей з каси банку „Аваль” протягом операційного дня:

- 1) юридичним особам на господарські потреби — 8000 грн.
- 2) у підвіт працівникам банку — 650 грн.
- 3) на позичку фізичній особі – 5600 грн.
- 4) для здачі на Коррахунок — 70 000 грн.
- 5) обмінному валютному пункту — 5000 грн.
- 6) як повернення фізичній особі депозиту — 1800 грн.
- 7) списано недостачу каси за результатами ревізії — 23 грн.

• Складіть бухгалтерські проводки з видачі та списання грошей з каси банку.

Завдання 13

Використовуючи дані завдань 12 та 11, відкрийте рахунок 1001 „Банкноти та монети в касі банку” та відобразіть операції із надходження та видачі грошей із каси банку за операційний день. Залишок грошових коштів на початок операційного дня в касі банку складає 15000 грн. Обчисліть залишок грошових коштів в касі банку на кінець операційного дня.

Завдання 14

Інкасатори „Промінвестбанку” здали грошову виручку на загальну суму 550000грн..

Під час перерахунку фактичної наявності грошей із даними супровідних відомостей та попереднього оприбуткування в касу:

- а) не виявлено відхилень фактичної наявності від документальної;

б) виявлено недостачу на суму 14000грн.;

в) виявлено надлишок у сумі – 1800грн..

Складіть бухгалтерські проведення з інкасації готівки із врахуванням всіх вищеперелічених варіантів.

Завдання 15

Вкажіть кореспонденцію рахунків за операціями з грошовими коштами в касі „Приватбанку”. Обчисліть залишок грошових коштів в касі банку на кінець операційного дня.

1. Залишок грошових коштів в касі на початок операційного дня — 33500грн..

2. Зараховано кошти бюджетною установою на свій поточний бюджетний рахунок – 25000 грн.;

3. Внесено фізичними особами-засновниками банку готівку в рахунок формування статутного капіталу банку — 8000грн.;

4. Оприбуткована готівка з обмінного пункту – 6400грн.;

5. Виплачено заробітну плату працівникам банку — 35000грн.;

6. Оплачено комп'ютерній фірмі „Неотек” за заправку принтерів – 1200грн.;

7. Оплачено фізичній особі-підприємцю готівкою за виконані будівельні роботи – 11000грн.;

8. На рахунок Київського медичного університету зараховані кошти, отримані за навчання, готівкою від студентів — 5400грн.;

9. Відділення Приватбанку протягом дня прийняло готівкою від громадян суми держмита, які підлягають перерахуванню на рахунок міського бюджету в іншому банку — 18000грн..

Завдання 16

АТ „Ватра” підписало з банком угоду на отримання права на овердрафт у розмірі 20 000 грн. з 01.09. ц. р. по 01.11. ц. р. 9 жовтня залишок на поточному рахунку фірми становить 21 000 грн. До рахунку підприємства висунуті наступні претензії:

1. Платіжне доручення на перерахування податку на додану вартість в бюджет — 4110 грн.;

2. Грошовий чек на виплату заробітної плати — 10500 грн.;

3. Платіжне доручення на:

а) перерахування податку з доходів робітників і службовців до бюджету – 1320грн.;

б) інших обов'язкових платежів — 2890грн.;

4. Платіжне доручення на перерахування постачальнику за отриману сировину згідно угоди – 9250грн.;

5. Вимога-доручення за поставлені складові комплектуючі згідно угоди – 6300грн.;

6. Платіжне доручення на оплату орендних платежів за використання складських приміщень – 1800грн.;

- Складіть бухгалтерські проводки за наведеними вище операціями і вивести залишки за рахунками.
- Поясніть режим функціонування рахунку овердрафт.
- Виконайте нарахування відсотків за рахунком овердрафт і відобразіть їх в обліку. Базова відсоткова ставка за кредитами в банку складає 40 % річних. Надбавка за овердрафтом складає +3%.

Завдання 17

Станом на 01.07. ц. р. згідно зі звітністю величина розрахункового фонду на покриття можливих втрат за кредитами складає 115 000 грн., фактично перераховано в резерв 74 000 грн. 20 липня платіжним дорученням ТОВ „Поліс” перераховано і в рахунок погашення кредиту, раніше списаного з балансу як безнадійного за рахунок резерву, суму 25 000 грн.

- Складіть бухгалтерські проводки.
- Поясніть порядок формування і використання резерву на покриття можливих втрат за кредитами.

Завдання 18

ПрАТ „Оберіг” має прострочену заборгованість за позиковим рахунком 2047 в сумі 18 000 грн. та прострочену заборгованість за відсотковими платежами за цим кредитом по рахунку 2049 в сумі 1600 грн. 20.07.ц. р. на поточний рахунок фірми надійшла сума 10000 грн. на погашення дебіторської заборгованості за відвантажені товари. Цього ж дня фірма подала в банк платіжне доручення на перерахування в бюджет ПДВ у сумі 2090 грн.

- Складіть бухгалтерські проводки за наведеними операціями.
- Який порядок погашення заборгованості за позиковими операціями?

Завдання 19

ПрАТ „Еді” уклало кредитну угоду з комерційним банком на отримання інвестиційного кредиту на закупівлю торгового обладнання в сумі 55 000 грн. строком на два роки. Фірма надала банку угоду застави на суму 69 000 грн. Закладене майно знаходиться на фірмі. Погашення кредиту передбачено у два строки однаковими сумами. Кредит виданий під 20 % річних. Відсотки підлягають сплаті поквартально. Кредит виданий 11.07.11 р. на основі розпорядження кредитного відділу. Підлягає погашенню 11.07.13 р. Фірма надала два термінових зобов'язання, кожне в сумі 34 500 грн. Фірма виконала зобов'язання щодо першого строку погашення та сплаті відсоткових платежів.

- Перелічіть документи, які використовуються в бухгалтерії для оформлення операції з видачі кредиту.
- Складіть бухгалтерські проводки щодо видачі кредиту, нарахування відсоткових платежів та їх сплати, погашення кредиту згідно першого строку.

Завдання 20

20 березня комерційний банк надав КБ «Аркада» гарантійний лист на суму 100 000 грн. зі строком дії один рік від дня видачі. Цього ж дня була відкрита обов'язкова кредитна лінія в сумі 140 000 грн. та строком на три місяці фірмі «Атіка». У межах кредитної лінії фірмі наданий кредит на фінансування обігового капіталу, збільшення якого обумовлено розширенням діяльності. 26 березня «Атіка» подала платіжне доручення в сумі 60 000 грн. за цінності, що кредитуються. Сплата доручення проведена за рахунок видачі кредиту в межах кредитної лінії.

- Поясніть режим функціонування позикового рахунку при кредитуванні за кредитною лінією.
- Поясніть, які операції вважаються операціями кредитного характеру?
- Складіть бухгалтерські проводки за цими операціями.

Завдання 21

За рішенням правління комерційного банку 20.01. ц. р. за рахунок фонду покриття кредитного ризику списані з балансу сумнівні кредити, видані на фінансування внутрішніх торгових операцій в сумі 120 000 грн. і сумнівні до стягнення. За цими кредитами відсоткові платежі становлять 25 000 грн. У зв'язку з закінченням строку позовної давності зняті з обліку раніше списані з балансового обліку 40 000 грн. та відсотки за ними в сумі 16 000 грн.

- Який порядок списання з балансу і обліку сумнівних кредитів та безнадійних щодо стягнення відсоткових платежів?
- Відобразіть в обліку зазначені операції.

Завдання 22

Банк надає кредит ТОВ «Дружба» 3 вересня ц. р. на суму 5000,00 грн з процентною ставкою 30 % річних на строк один місяць. Сума кредиту перераховується на поточний рахунок клієнта в іншому банку.

Позичальник 3 жовтня ц. р. перерахував проценти за користуванням кредитом на суму 100 грн., при цьому ним було надано клопотання стосовно продовження терміну кредиту на один місяць з процентною ставкою 30 % річних.

Позичальник 1 листопада ц. р. перерахував проценти за користування кредитом на загальну суму 146,00 грн. і частково погасив заборгованість за кредитом на суму 2000,00 грн., а залишок заборгованості погашає 2 листопада ц.р.

- Розрахуйте суму процентів, яку повинен заплатити позичальник;
- Відобразіть всі можливі операції в обліку.

Завдання 23

Станом на 1 червня ц.р. кредитний портфель (кредити, надані клієнтам банку) складається за такими групами:

Групи кредитів	Сума, грн.	Відсоток ризику, %	Сума резерву, грн.
Стандартні	20000	1	200
Субстандартні	15000	20	3000
Сумнівні	8000	50	4000
Усього	43000		7200

Протягом місяця у банку відбулися такі зміни за кредитними операціями:

5 червня ц.р. банк видав нових кредитів на суму 9000 грн;

10 червня ц.р. поліпшився фінансовий стан позичальника, тому кредит на 2000 грн., який був віднесений до «субстандартних» кредитів, перенесено до категорії «стандартні»;

15 червня ц.р. банк отримав інформацію про безнадійність щодо повернення кредиту на суму 1500 грн, який був віднесений до категорії «сумнівні», і на підставі цього здійснив бухгалтерські проведення зі списання безнадійної заборгованості за рахунок резервів за станом на 15 червня ц.р.

- За допомогою бухгалтерських записів відобразить сформований резерв згідно з кредитним портфелем;
- Відобразить операції в обліку та сформує новий кредитний портфель банку на 01.07.ц.р.
- Скоригуйте створений резерв під кредити. Вкажіть бухгалтерські проведення.

Завдання 24

12 серпня банк купив у клієнта цінні папери до запитання на суму 100000 грн. з умовою зворотного продажу. Процентна ставка — 36 %. Додатково банк виплачує 300 грн. комісії брокеру. Нарахування процентів відбувається щомісяця; кількість днів у розрахунках визначається за методом «факт / 360». 31 серпня банк нараховує проценти за проведення операції репо, а 12 вересня виконує операцію зворотного репо, тобто продає цінні папери, попередньо нарахувавши процентний дохід за період з 01.09 по 12.09 (11 днів).

- Визначити суму нарахованих процентів за проведення операції репо:
- Обчислити процентний дохід;
- Відобразити операції з репо в обліку.

Завдання 25

Від радгоспу «Березанський» до Баришівського відділення банку АПК «Україна» 10 вересня надійшло платіжне доручення № 83 від 8 вересня на суму 435 000 грош. од. за перерахунком з його розрахункового рахунку на розрахунковий рахунок ремонтного заводу у тому ж відділенні за ремонт сівалки. Доручення прийнято до оплати. Того ж дня від «Заготзерно»

(позичковий рахунок №414301) надійшло зведене платіжне доручення № 57 на суму 105 000 грош. од. про перерахування коштів за здане зерно тим радгоспам, які обслуговуються в цьому ж відділенні банку; радгоспу «Березанський» — 35 000 грош. од. за зерно, здане 4 вересня (квитанції № 945, 946); свинокомплексу — 20 000 грош. од. за продукцію, здану 9 вересня (квитанції № 967, 968); радгоспу «Баришівський» — 50 000 грош. од. за продукцію, здану 8 вересня (квитанції № 936, 937), МФО банку 322500.

- Складіть бухгалтерські проводки.
- Випишіть платіжне доручення за одним з перерахувань.
- Скільки примірників платіжного доручення виписує платник для розрахунків з одержувачами коштів, які обслуговуються у тому ж відділенні банку? Поясніть призначення кожного примірника.

Завдання 26

Завод ПАТ «Верстатів-автоматів» (розрахунковий рахунок № 26118 у Жовтневому відділенні Промінвестбанку м. Києва, МФО 322605) відвантажив продукцію на суму 98 500 грош. од. Заводу «Газприлад» (розрахунковий рахунок № 26313 у міському відділенні Укрсоцбанку м. Вінниці, МФО 322713) (відправка залізницею, накладна № 33127 від 10 листопада) згідно з угодою № 81 від 3 травня. 13 листопада завод «Газприлад» подав вимогу-доручення до свого банку з погодженням на оплату.

- У скількох примірниках подається до банку платіжна вимога-доручення?
- Складіть платіжну вимогу-доручення від імені постачальника.
- Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 27

Харківське відділення Укрсоцбанку м. Києва 3 жовтня акцептувало платіжне доручення № 46 Радіозаводу № 5 на суму 75 000 грош. од. для розрахунків з відділенням зв'язку № 13 за переказами коштів окремим громадянам. Відділення зв'язку подало 10 жовтня до Харківського відділення Укрсоцбанку реєстр акцептованих платіжних доручень, прийнятих для оплати переказів.

- Заповніть платіжне доручення.
- Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 28

4 квітня до відділення банку звернувся завод «Арсенал» з проханням про додаткове лімітування книжки на 500 грош. од. у зв'язку з наявністю невикористаних бланків у чековій книжці. 13 квітня заводом «Арсенал» використано останній чек із лімітованої чекової книжки. На рахунку № 722 залишилась невикористана сума — 43 грош. од. Завод подав платіжне доручення на закриття рахунку за обліком лімітованої чекової книжки.

- Яким документом і як оформлюється долімітування чекової книжки?

- Яким чином банк контролює залишок ліміту чекової книжки?
- Як оформлюється повернення невикористаного залишку ліміту за лімітованою чековою книжкою?
- Складіть бухгалтерські проводки.

Завдання 29

Від Шевченківського «Райплодоовочторгу» м. Києва 2 травня до Шевченківського відділення Промінвестбанку надійшла заява на виставлення з його рахунку поштового акредитива для розрахунків з заводом «Торгмаш» м. Вінниці, який обслуговується Проектним відділенням Промінвестбанку, за обладнання на суму 50 500 грн. од. Термін закриття акредитива у банку постачальника — 19 травня. Умови оплати акредитива проти реєстрахунків з акцептом уповноваженого В. С. Середи і транспортних документів, які підтверджують відвантаження обладнання. Акредитив не використано, сума акредитива повернена на розрахунковий рахунок Шевченківського «Райплодоовочторгу». Акредитив відкрито у банку постачальника.

- Складіть бухгалтерські проводки у банку акредитиводавця та акредитивоотримувача.
- Визначіть строк закриття акредитива у банку покупця, якщо поштовий пробіг між відділеннями банків — 2 дні.
- Як ведеться аналітичний облік за балансовим рахунком № 720?

Завдання 30

Банк 20 липня прийняв від Іванової Г. П. готівкою на вклад строком 6 міс. 10000 грн. Відсотки нараховуються із розрахунку 25 % річних. Згідно угоди відсотковий дохід виплачується по закінченні строку. Для визначення кількості днів дії депозиту розрахунок виконують за методом „факт-факт”.

- Складіть бухгалтерські проводки: із залучення депозиту, нарахування відсотків, повернення депозиту і виплати відсоткового доходу.

Завдання 31

Згідно з депозитною угодою банк перерахував 10 січня з поточного рахунку ТзОВ «Роксолана» 55 000 грн. на строковий депозитний рахунок. Строк депозиту — один місяць. Відсоткова ставка за депозитом — 20 % річних. Депозит повернуто разом зі сплатою відсотків у визначений строк. Кількість днів депозитної угоди визначається за методом „факт/360”.

- Складіть бухгалтерські проводки за виконаними операціями.

Завдання 32

В банку першого лютого ц. р. ПАТ «Світоч» розмістив депозит у розмірі 2 000 000 грн. терміном на три місяці під процентну ставку 26 % річних. Кошти в депозит перераховано з поточного рахунка з іншого банку. Згідно з депозитною угодою проценти сплачуються щомісячно шляхом перерахування на поточний рахунок клієнта. В обліковій політиці банку

передбачено нарахування процентів в останній робочий день місяця із застосуванням методу обчислення 30/ 360.

- Складіть бухгалтерські проводки за виконаними операціями.

Завдання 33

Банк залучає депозит від фізичної особи в сумі 25000 грн.. на 9 місяців за річною ставкою 27%. Виплата процентів здійснюється щомісячно. Для визначення кількості днів дії депозиту розрахунок виконують за методом „факт-факт”.

- Складіть бухгалтерські проводки за виконаними операціями.

Завдання 34

Банк 1 липня ц.р. залучає депозит від фізичної особи обсягом 34000 грн. на 5 місяців за ставкою 23% із виплатою процентів авансом. Нарахування процентів здійснюється в останній день місяця. Кількість днів депозитної угоди визначають за методом „факт/360”.

- Складіть бухгалтерські проводки за виконаними операціями.

Завдання 35

Вкажіть, чи дебет буде збільшувати (+) чи зменшувати (-) кожен із зазначених нижче рахунків Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України:

- 1) 1001 «Банкноти та монети в касі банку»;
- 2) 5000 «Зареєстрований статутний капітал банку»;
- 3) 2600 «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання»;
- 4) 2630 «Короткострокові вклади (депозити) фізичних осіб»;
- 5) 2902 «Кредиторська заборгованість за прийняті платежі»;
- 6) 2202 «Короткострокові кредити на поточні потреби, що надані фізичним особам»;
- 7) 1500 «Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках»;
- 8) 6110 «Комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів»;
- 9) 2608 «Нараховані витрати за коштами на вимогу суб'єктів господарювання»;
- 10) 7021 «Процентні витрати за строковими коштами суб'єктів господарювання».

Завдання 36

Вкажіть, чи кредит буде збільшувати (+) чи зменшувати (-) кожен із зазначених нижче рахунків Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України:

- 1) 1200 «Кореспондентський рахунок банку в НБУ»;
- 2) 1600 «Кореспондентські рахунки інших банків»;
- 3) 2625 «Кошти на вимогу фізичних осіб для здійснення операцій з використанням платіжних карток»;

- 4) 2615 «Довгострокові вклади (депозити) суб'єктів господарювання»;
- 5) 9129 «Інші зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам»;
- 6) 3400 «Запаси матеріальних цінностей на складі»;
- 7) 4400 «Основні засоби»;
- 8) 5040 «Прибуток звітного року, що очікує затвердження»;
- 9) 4102 «Інвестиції в асоційовані банки»;
- 10) 6046 «Процентні доходи за іпотечними кредитами, що надані фізичним особам».

Завдання 37

Визначити сутність господарської операції, зміст якої узагальнює бухгалтерське проведення:

1.	Дт 1200	Кт 2600
2.	Дт 2600	Кт 1200
3.	Дт 2600	Кт 2600
4.	Дт 1001	Кт 2600
5.	Дт 1200	Кт 1600
6.	Дт 1600	Кт 1200
7.	Дт 1500	Кт 1200
8.	Дт 2600	Кт 1001
9.	Дт 7703	Кт 1490
10.	Дт 7702	Кт 2400

Завдання 38

Скласти бухгалтерське проведення за змістом господарської операції банку:

1. На користь клієнта банку — суб'єкта господарювання — надійшли кошти від покупця, рахунок якого обслуговується в цьому самому банку.
2. Клієнт банку — суб'єкт господарювання — здав торгіву виручку до каси банку, яка підлягає зарахуванню на поточний рахунок.
3. Проведено міжбанківські розрахунки за платіжним дорученням клієнта.
4. На користь клієнта банку — суб'єкта господарювання — надійшли кошти від покупця, рахунок якого обслуговується в іншому банку.
5. Банк А поповнив рахунок ностро, відкритий в іншому банку.
6. На коррахунок НБУ банку А надійшли кошти, що підлягають зарахуванню на рахунок лоро банку Б.
7. За дорученням власника списано кошти з його рахунку лоро.
8. Сформовано резерв під зменшення корисності боргових цінних паперів, що рефінансуються НБУ, у портфелі банку на продаж.
9. Сформовано резерв під нестандартну заборгованість за кредитами, що надані клієнтам.
10. Видано готівку з каси банку за чеком суб'єкта господарювання.

Завдання 39

12.01.ц. р. фізична особа внесла в касу банку 35000 грн. на депозитний рахунок строком на 13 місяців. Номінальна процентна ставка за депозитом збігається із ринковою ставкою і становить 22 % річних. Банк нараховує відсотки в кожний останній робочий день місяця. Метод обрахування кількості днів при розрахунку відсотків — 30/360. Проценти за депозитом виплачуються щомісячно.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за такими операціями з строковими коштами фізичної особи:

- 1) зарахування коштів на депозитний рахунок 12.01.ц. р.;
- 2) нарахування процентів за депозитом 31.01.ц.р.;
- 3) виплата процентів з каси банку 5.02.ц. р.
- 4) повернення депозиту у термін, передбачений депозитним договором разом з нарахованими за останній місяць процентами 13.02.н.р.

Завдання 40

2.02.ц.р. підприємство уклало з банком «Аваль» депозитний договір на суму 140 000 грн. строком на 90 днів під 18 % річних із виплатою відсотків в кінці терміну депозиту. Номінальна процентна ставка за депозитом збігається із ринковою ставкою. Вкладник перераховує кошти на депозитний рахунок з поточного рахунку, відкритого в цьому ж банку. Банк нараховує відсотки, використовуючи метод визначення кількості днів — факт/факт. Після закінчення дії депозитної угоди, сума депозиту та відсотки зараховуються підприємству на його поточний рахунок.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за такими операціями з строковими коштами підприємства:

- 1) зарахування коштів на депозитний рахунок 2.02.ц. р.;
- 2) нарахування відсотків за депозитом в останній день кожного місяця упродовж дії депозитного договору та на дату повернення депозиту;
- 3) повернення депозиту та виплата відсотків за депозитом згідно з умовами договору.

Завдання 41

1.04. ц. р. фізична особа уклала з банком депозитний договір на суму 5000 євро терміном 60 днів. Вкладник перераховує кошти на депозитний рахунок з поточного рахунку, відкритого в цьому ж банку. Номінальна процентна ставка за депозитом збігається із ринковою ставкою і становить 10 % річних. Проценти виплачується вкладнику щомісячно. Метод обрахування кількості днів при розрахунку процентів — факт/360. Після закінчення дії депозитної угоди, сума депозиту зараховуються на поточний рахунок фізичної особи.

Необхідно:

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку наступні операції:

- 1) зарахування коштів на депозитний рахунок;
- 2) нарахування відсотків за депозитом 30.04. ц.р., враховуючи, що офіційний курс гривні до євро в цей день становив 30,21482 EUR/UAH;
- 3) зарахування нарахованих процентів на поточний рахунок 1.05.ц. р;
- 4) нарахування відсотків за депозитом 31.05.2009 р., враховуючи, що офіційний курс гривні до євро в цей день становив 30,566609 EUR/UAH;
- 5) повернення депозиту та нарахованих процентів за травень на поточний рахунок вкладника 1.06. ц. р.

Завдання 42

30.01.ц.р. фізична особа внесла в касу банку 60000 грн. на депозитний рахунок строком на 12 місяців. Номінальна процентна ставка за депозитом збігається із ринковою ставкою і становить 23 % річних. Банк нараховує відсотки в кожний останній робочий день місяця. Метод обрахування кількості днів при розрахунку відсотків — 30/360. Прогенти за депозитом виплачуються в кінці терміну депозиту. У разі дострокового розірвання депозитного договору процентна ставка за депозитом становить 5 % річних.

1.05.ц.р. фізична особа подала в банк заяву про дострокове повернення депозиту.

15.05. ц. р. банк повернув фізичній особі депозит і виплатив відсотки за зниженою ставкою.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки та зробити необхідні розрахунки за такими операціями з строковими коштами фізичної особи:

- 1) зарахування коштів на депозитний рахунок 30.01.ц. р.;
- 2) нарахування процентів за депозитом 28.02. ц.р., 31.03.ц. р., 30.04.ц.р.;
- 3) перерахування банком процентів за депозитом за зниженою ставкою та повернення депозиту разом з відсотками 15.05. ц. р.

Завдання 43

24.03.ц.р. банк видав кредит підприємству у поточну діяльність на таких умовах:

- сума кредиту: 300000 грн.;
- термін користування кредитом: 6 місяців;
- процентна ставка за кредитом: 25 % річних;
- метод обчислення кількості днів при визначенні суми процентів: факт/факт;
- одноразова комісія за видачу кредиту — 1,5 % від суми кредиту;
- проценти за кредитом сплачуються щомісяця з 1 до 7 числа місяця, наступного за звітним;
- застава: нерухоме майно нежитлового призначення, що оцінюється у 555000 грн.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за кредитною операцією, зокрема:

- 1) надання клієнтом застави, як забезпечення кредиту;
- 2) надання банком підприємству кредиту;
- 3) нарахування банком відсотків і амортизацію дисконту за кредитом 31.03.ц. р.;
- 4) формування банком резерву у розмірі 1 % від суми наданого кредиту;
- 5) сплату клієнтом 5.04.ц.р. нарахованих відсотків за березень;
- 6) повернення клієнтом кредиту у термін, передбачений кредитною угодою;
- 7) списання суми застави;
- 8) розформування резерву за кредитом.

Завдання 43

12.01. ц. р. банк видав споживчий кредит фізичній особі на таких умовах:

- сума кредиту: 150000 грн. (зараховується на поточний рахунок фізичної особи, відкритому в цьому банку);
- термін користування кредитом: 1,5 роки;
- щомісячна комісія за обслуговування кредитної заборгованості: 1 % від первинної суми кредиту;
- процентна ставка за кредитом: 26 % річних;
- метод обчислення кількості днів при визначенні суми процентів: 30/360
- дата сплати відсотків за кредитом: щомісяця з 1 до 7 числа місяця, наступного за звітним;
- застава: нерухоме майно житлового призначення, що оцінюється у 250000 грн.

Необхідно:

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку банку такі операції:

- 1) отримання банком застави, як забезпечення наданого кредиту;
- 2) зарахування банком суми кредиту на поточний рахунок фізичної особи, відкритому в цьому банку;
- 3) нарахування банком відсотків і комісійних за кредитом 31.01.ц. р.;
- 4) сплату клієнтом нарахованих відсотків і комісійних за січень 3.02. ц. р.;
- 5) нарахування банком відсотків і комісійних за кредитом 28.02. ц.р.;
- 6) 8.02.ц. р. визнання банком нарахованих відсотків і комісійних за лютий ц.р. простроченими;
- 7) 13.02.ц. р. сплату клієнтом нарахованих відсотків і комісійних за лютий ц. р.;
- 8) продовження терміну кредиту ще на 6 місяців.

Завдання 44

9.01. ц. р. банк видав кредит підприємству в інвестиційну діяльність на таких умовах:

- сума кредиту: 500000 доларів США;
- термін користування кредитом: 8 місяців;
- процентна ставка за кредитом: 11 % річних;
- одноразова комісія за видачу кредиту — 1 % від суми кредиту;
- метод обчислення кількості днів при визначенні суми процентів: 30/360;
- проценти за кредитом сплачуються щомісяця з 1 до 10 число місяця, наступного за звітним;
- застава: нерухоме майно нежитлового призначення, що оцінюється у 900000 доларів США.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за такими операціями з кредитування:

- 1) отримання від клієнта застави за кредитом;
- 2) видача кредиту клієнту;
- 3) формування резерву під наданий кредит у розмірі 2 % від суми кредиту, враховуючи, що офіційний курс гривні до долара США в цей день становив 27,70 UAH/USD;
- 4) нарахування банком відсотків та амортизація дисконту за кредитом 31.01.ц. р.,
враховуючи, що офіційний курс гривні до долара США в цей день становив 27,7 UAH/USD;
- 5) сплата клієнтом нарахованих за січень відсотків 5.02.ц. р.;
- 6) повернення клієнтом кредиту у термін, передбачений кредитним договором;
- 7) списання банком застави;
- 8) розформування резерву за кредитом, враховуючи, що офіційний курс на цю дату становив 27,7673 UAH/USD.

Завдання 45

19. 01. ц. р. банк уклав з своїм клієнтом — суб'єктом підприємницької діяльності

Кучеренко О.В. договір про надання кредиту овердрафт на суму до 50000 грн. Максимальний термін користування коштами за овердрафтом становить 30 днів. Кредит надається без застави. Процентна ставка за користування овердрафтом становить 24% річних. Метод обчислення кількості днів при визначенні суми процентів: факт/факт.

30.01.ц.р. Кучеренко О.В. подав в банк платіжне доручення на перерахування 45000 грн. підприємству, яке обслуговується в іншому банку. При цьому на поточному рахунку Кучеренко О.В. було лише 37000 грн.

25.02.ц. р. від банку_кореспондента поступило 12000 грн. на користь Кучеренко О.В. Банк погасив заборгованість Кучеренко О.В за кредитом овердрафт та нараховані відсотки.

Необхідно:

1. Скласти бухгалтерські проводки за операціями по кредиту овердрафт, зокрема:

- 1) виникнення в банку зобов'язання за кредитом овердрафт;
- 2) оплата банком платіжного доручення за рахунок кредиту овердрафт;
- 3) нарахування відсотків за користування кредитом;
- 4) погашення заборгованості за кредитом овердрафт та нарахованих відсотків.

2. Визначити залишок коштів на рахунку Кучеренко О.В на кінець дня 25.02. ц. р.

Завдання 46

2.02.ц. р. банк уклав з підприємством договір про невідновлювальну кредитну лінію на суму 80 000 грн. терміном 1 рік. Процентна ставка за користування кредитною лінією становить 27 % річних. Метод обчислення кількості днів при визначенні суми процентів: 30/360. Проценти сплачуються щомісяця з 1 до 5 числа місяця, наступного за звітним. Разова комісія при використанні кредиту становить 0,7 % від суми отриманого кредиту.

10.02.ц. р. відповідно до угоди про кредитну лінію банк надав підприємству кредит у поточну діяльність у сумі 30 000 грн. шляхом зарахування коштів на поточний рахунок підприємства і стягнув разову комісію у розмірі 0,7 % від суми.

27.02. ц. р. банк нарахував відсотки за наданим підприємству кредитом.

3.03. ц. р. підприємство сплатило нараховані банком відсотки.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними вище операціями.

Завдання 47

15.05. ц. р. банк уклав з фірмою «Теплолюкс» факторингову угоду на суму 200000 грн.

20.05. ц. р. фірма «Теплолюкс» подала в банк відповідні документи, що підтверджують продаж товарів підприємству «Єврокомфорт» з відстроченням платежу на загальну суму 120 000 грн. Банк перерахував клієнту на поточний рахунок 108 000 грн.

8.06. ц. р. на коррахунок банку поступили кошти від підприємства «Єврокомфорт» у сумі 120 000 грн. Банк погасив заборгованість за факторинговою операцією (з врахування процентів та комісійних), а решту суми зарахував на поточний рахунок фірми «Теплолюкс».

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними вище операціями, врахувавши, що процентна ставка за факторингом становить 23 % річних від суми фактично наданих коштів, а комісійні за перевірку документів — 1 % від суми документів.

Завдання 48

Упродовж дня банком було нараховано процентні доходи та витрати, окремі з яких наведено нижче:

1) нараховано процентні доходи у сумі 377 грн. за коштами, що знаходяться на кореспондентському рахунку, який відкритий в іншому банку;

2) нараховано процентні доходи у сумі 1574 грн. за розміщеним міжбанківським депозитом овернайт;

3) нараховано 631 грн. за кредитом, наданим на поточні потреби фізичній особі;

4) нараховано процентні доходи у сумі 2529 грн. та зроблено амортизацію дисконту у сумі 543 грн. за кредитом, наданим в поточну діяльність підприємству;

5) нараховано процентні витрати у сумі 959 грн. за строковими коштами суб'єкта господарювання;

6) нараховано процентні витрати за строковими коштами фізичної особи у сумі 797 грн.;

7) нараховано процентні витрати за довгостроковим ощадним сертифікатом власного боргу, емітованого банком у сумі 852 грн.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними вище операціями.

Завдання 49

Упродовж дня банком було визнано такі комісійні доходи та витрати:

1) отримано від фізичної особи комісійні у сумі 20 грн. за переказ готівки;

2) нараховано комісійні доходи за касоворозрахункове обслуговування клієнта у сумі 78 грн.;

3) перераховано банку кореспонденту комісійні у розмірі 231 грн. за виконання розрахункової операції;

4) списано з поточного рахунку підприємства 45 грн. нарахованих раніше комісійних за розрахунково-касове обслуговування;

5) списано з кореспондентського рахунку банку в НБУ комісійні витрати у сумі 450 грн. за операціями з цінними паперами;

6) списано з поточного рахунку суб'єкта господарювання 560 грн. за надання гарантії.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними вище операціями.

Завдання 50

Упродовж дня банком було визнано в бухгалтерському обліку такі доходи та витрати за валютними операціями:

1) нараховано проценти за депозитом фізичної особи у сумі 530 євро;

2) сплачено комісійні іншому банку за операцією на валютному ринку у сумі 460 грн.;

3) отримано від фізичної особи комісійні за продаж дорожніх чеків у сумі 235 грн.;

4) нараховано проценти у сумі 780 доларів США за валютним кредитом, наданим суб'єкту господарювання у поточну діяльність;

5) визнано торговельний прибуток за операціями з купівліпродажу готівкової іноземної валюти у сумі 1250 грн.

6) списано 120 доларів США з поточного рахунку суб'єкта господарювання за перевірку документів за документарним акредитивом.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними вище операціями, враховуючи, що в цей день були встановлені такі офіційні курси гривні до іноземних валют: 1 USD = 26,6865 USD/UAH; 1 EUR = 30,994 EUR/UAH.

Завдання 51

Упродовж дня банком було визнано в бухгалтерському обліку певні адміністративні витрати, окремі з яких наведено нижче:

1) нараховано заробітну плату працівникам банку у сумі 1985250 грн.;

2) нараховано матеріальну допомогу банківському працівнику Петришину С. В. у сумі 500 грн.;

3) нараховано відпускні банківському працівнику Фукарчуку Б.Б. у сумі 4550 грн., з яких 3100 грн. належать до поточного місяця, а 1450 грн. — до наступного місяця;

4) утримано з банківського працівника Касперського П.Р. 800 грн. на користь третьої особи;

5) видано аванс банківському працівнику Михайлику В.Д. у сумі 1500 грн. на відрядження.

Необхідно:

Скласти бухгалтерські проводки за наведеними вище операціями.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Специфіка банківської діяльності як визначальний фактор побудови облікової системи в банках України.
2. Державне регулювання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в банках України.
3. Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика.
4. Об'єкти бухгалтерського обліку комерційних банків України.
5. Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках.
6. Сутність і класифікація банківської документації. Організація документообігу в банках.
7. Принципи побудови та структура Плану рахунків комерційних банків України.
8. Організація аналітичного та синтетичного обліку у комерційних банках.
9. Порядок організації касової роботи комерційного банку.
10. Порядок документального оформлення прибуткових та видаткових касових операцій.
11. Облік операцій з інкасування грошової готівки.
12. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах.
13. Сутність, класифікація, види та організація обліку операцій із кредитування.
14. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення.
15. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку.
16. Облік забезпечення кредитних операцій.
17. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами.
18. Особливості обліку окремих кредитних операцій.
19. Економічний зміст та класифікація депозитів.
20. Порядок відкриття депозитних рахунків клієнтам банку.
21. Облікові процедури при зарахуванні коштів на депозитні рахунки.
22. Облік нарахування та сплати процентів за депозитами юридичних і фізичних осіб.
23. Облік операцій під час виплати коштів із депозитних рахунків.
24. Принципи організації безготівкових розрахунків України, форми та інструменти безготівкових розрахунків.
25. Вимоги до оформлення розрахункових документів.
26. Робота банків з відкриття поточних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам.
27. Порядок переоформлення та закриття рахунків.
28. Організація та облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень та вимог-доручень.

29. Організація та облік розрахунків із застосуванням розрахункових чеків.
30. Організація та облік розрахунків акредитивами.
31. Організація та облік розрахунків платіжними вимогами в разі здійснення примусового списання коштів.
32. Організація та облік розрахунків в електронних системах типу «клієнт—банк».
33. Облік операцій з пластиковими картками.
34. Економічний зміст валютних операцій, їх види та класифікація.
35. Облік готівкових валютно-обмінних операцій.
36. Облік операцій з купівлі та продажу іноземної валюти за гривні.
37. Облік операцій з конвертації готівкової іноземної валюти.
38. Облік операцій з купівлі та продажу банківських металів з фізичною поставкою.
39. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів.
40. Поняття, класифікація та нормативно-правове регулювання обліку фінансових інвестицій.
41. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.
42. Облік цінних паперів, придбаних до портфеля на продаж.
43. Облік цінних паперів в портфелі банку до погашення.
44. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.
45. Поняття, класифікація та регламентація обліку основних засобів та нематеріальних активів банку.
46. Облік операцій з придбання та створення основних засобів та нематеріальних активів.
47. Облік витрат на підтримання об'єктів необоротних активів у робочому стані та поліпшення основних засобів і удосконалення нематеріальних активів.
48. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів.
49. Облік вибуття основних засобів та нематеріальних активів.
50. Поняття, класифікація та регламентація обліку матеріальних цінностей банку.
51. Облік операцій із придбання банком запасів матеріальних цінностей.
52. Списання запасів матеріальних цінностей.
53. Облік ювілейних монет, що мають гривневий номінал і не є засобом платежу.
54. Облік резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості, пов'язаної із запасами матеріальних цінностей.
55. Поняття, класифікація та регламентація обліку лізингових операцій.
56. Облік операцій з фінансового лізингу.
57. Облік операцій із оперативного лізингу.
58. Поняття, структура та нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу.
59. Облік операцій з формування статутного капіталу.

60. Облік операцій із збільшення статутного капіталу.
61. Облік викуплених власних акцій.
62. Облік розрахунків за дивідендами.
63. Економічний зміст, класифікація та методологічні засади бухгалтерського обліку доходів і витрат банку.
64. Облік процентних доходів та витрат банку.
65. Облік комісійних доходів і витрат банку.
66. Облік загальних адміністративних витрат.
67. Облік фінансового результату банку.
68. Призначення, класифікація та загальні вимоги до формування фінансової звітності.
69. Характеристика, структура та методика формування балансу.
70. Характеристика, структура та методика формування звіту про фінансові результати.
71. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів.
72. Характеристика, структура та методика формування звіту про власний капітал банку.
73. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Волкова І. А. Бухгалтерський облік у банках: навч. посіб. / І. А. Волкова, О. Ю. Калініна. — К.: Центр учбової літератури, 2009. - 520 с.
2. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 7 грудня 2000 р. № 2121-III (зі змін. і доп. від 05.07.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
3. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (зі змін. і доп. від 14.01. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Закон України "Про заставу" від 2 жовтня 1992 р. № 2655-XII (зі змін. І доп. від 08.04.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.
5. Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. № 679-XIV (зі змін. і доп. від 17.08. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
6. Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" від 10 грудня 1997р. № 710/97-ВР (зі змін. і доп. від 07.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/710/97-%D0%B2%D1%80>.
7. Закон України "Про фінансовий лізинг" від 16 грудня 1997 р. № 723/97-ВР (зі змін. і доп. від 16. 01. 2004 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>.
8. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 лютого 2006 № 3480-IV (зі змін. і доп. від 15.08.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
9. Інструкція з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 10 грудня 2004 р. № 625(зі змін. і доп. від 27.06. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1650-04>.
10. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 20 грудня 2005 р. № 480 (зі змін. і доп. 27.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>.
11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. пост. Правління Національного банку України від 21 січня 2004 р. № 22 (зі змін. і доп. від 21.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.
12. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 12 грудня 2002 р. № 502 (зі змін. і доп. від

02.09.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0021-03>.

13. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): Підручник / Н. Б. Литвин. — К.: «Хай-Тек Прес», 2010. — 608 с.

14. Облік і аудит у банках: навч. посіб. / [О.В. Васюренко, Л.В. Сердюк, О.М. Сидоренко, З.М. Карасьова, та інші]. — [2-ге вид., переробл. і доповн.] — К.: Знання, 2008. — 623 с.

15. Облік у банку: підручник / [Коренєва О.Г., Маслак Н.Г., Слав'янська Н.Г. та ін.]. — Суми: Університетська книга, 2012. — 668с.

16. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 17 червня 2004 р. № 280 (зі змін. і доп. від 16.07.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>.

17. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затв. пост. Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 р. № 637 (зі змін. і доп. від 21. 03. 2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>.

18. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України: затв. пост. Правління Національного банку України від 30 грудня 1998 р. № 566 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1597500-98>.

19. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Затв. пост. Правління Національного банку України від 3 грудня 2003 р. № 516 (зі змін. і доп. від 26.12.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.

20. Положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою: затв. пост. Правління Національного банку України від 10 серпня 2005 р. № 281 (назва у редакції пост. Правління Національного банку України від 21 серпня 2006 р. № 333 (зі змін. і доп. від 10.09.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0950-05>.

21. Фінансовий облік у банках: навч. посіб. / Г.П. Табачук, О.М. Сарахман, Т.М. Бречко; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. — К., 2009. — 423 с. Фінансовий та управлінський облік у банках: підруч. / під ред. Л.М. Кіндрацька; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана". — К.: КНЕУ, 2008. — 816 с.

Додаткова література:

1. Банківська система України у контексті боротьби з відмиванням незаконних доходів / Н.В. Москаленко // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період. — 2007. — Вип. 2. — С. 426-432.
2. Вплив інноваційних технологій на фінансові потоки банківської установи / О.В. Меренкова // Актуал. пробл. економіки. — 2008. — № 6. — С. 234-240.
3. Декрет Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" від 19 лютого 1993 № 15-93 (зі змін, і доп. від 01.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/15-93>.
4. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 14 вересня 2006 р. № 140- V(зі змін. і доп.) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
5. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня— 1996 р. № 448/96-ВР (зі змін. і доп. від 08.01.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом" від 28 листопада 2002 р. № 249-IV (зі змін. і доп. від 17.01.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/249-15>.
7. Закон України "Про іпотеку" від 5 червня 2003 р. № 898-IV (зі змін. і доп. від 08.08. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/898-15>.
8. Закон України "Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" від 19 червня 2003 р. № 979-IV (зі змін. і доп. від 07.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/979-15>.
9. Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" від 5 квітня 2001 р. № 2346-III (зі змін. і доп. 07.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
10. Закон України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" від 23 лютого 2012 р. № 4452-V (зі змін. і доп. від 01.01.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.
11. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 27 грудня 2007 р. № 481 (зі змін. і доп. від 23.08.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0048-08>.
12. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: затв. пост. Правління Національного

банку України від 17 листопада 2004 р. № 555 (зі змін. і доп. від 07.09.2009 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1511-04>.

13. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 20 жовтня 2004 р. № 495 (зі змін. і доп. від 10.10. 2008 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04>.

14. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 3 жовтня 2005 № 358 (зі змін. і доп. від 24.10.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1265-05>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України: затв. пост. Правління Національного банку України від 14 червня 2000р. № 244 (зі змін. і доп. від 01.01.2005 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0398-00>.

16. Інструкція про ведення касових операцій в банками України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 01 червня 2011 р. № 174 (зі змін. і доп. від 27. 01. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0790-11>.

17. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті: затв. пост. Правління Національного банку України від 16 серпня 2006 р. № 320 (зі змін. і доп. від 21.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06>.

18. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: затв. пост. Правління Національного банку від 12 листопада 2003 р. № 492 (зі змін. і доп. від 10.09.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>.

19. Інструкція про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових зобов'язань та податкових активів: Затв. пост. Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 121 (зі змін. і доп. від 13.04.2009 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0291-03>.

20. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: затв. пост. Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 р. № 368 (зі змін. і доп. від 03.08.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

21. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: затв. пост. Правління Національного банку України від 24.10.2011 р. № 373 (зі змін. і доп. від 27.06. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.

22. Конкуренентоспроможна банківська система як чинник розвитку національної економіки / Т.В. Крупко // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період. — 2007. — Вип. 2. — С. 384-391.

23. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (зі змін. і доп.) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

24. Облік і аудит у банках: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О.Г. Коренева, Н.Г. Слав'янська, Н.Г. Євченко, О.В. Карпенко]; Укр. акад. банк. справи Нац. банку України. — Суми: Унів. кн., 2007. — 493 с.

25. Облік і аудит у банку: Навч. посіб. / під ред. С.М. Лобозинська; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — К.: Знання, 2007. — 630 с.

26. Облік у банках (у схемах і таблицях): навч. посіб. / Л.П. Снігурська; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. — К.: КНЕУ, 2009. — 519 с.

27. Положення про відкриття та функціонування кореспондентських рахунків банків-резидентів та нерезидентів в іноземній валюті та кореспондентських рахунків банків-нерезидентів у гривнях: затв. пост. Правління Національного банку України від 10 листопада 2003 р. № 485 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1092-03>.

28. Положення про єдину інформаційну систему "Реєстр позичальників": затв. пост. Правління Національного банку України від 27 грудня 2003 р. № 573 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0082-04>.

29. Положення про комітет з питань сертифікації аудиторів банків: затв. пост. Правління Національного банку України від 9 вересня 2003 р. № 387 (зі змін. і доп. від 06.05. 2007 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0872-03>.

30. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Затв. пост. Правління від 20 березня 1998 р. № 114 (зі змін. і доп. від 20.12.2001) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0548500-98>.

31. Положення про організацію операційної діяльності в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 18 червня 2003 р. № 254 (зі змін. і доп. від 27.06. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0559-03>.

32. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням: затв. пост. Правління Національного банку України від 02 березня 2000 р. № 25-111/396-1422 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1422500-00>.

33. Положення про порядок здійснення банком операцій з векселями в національній валюті на території України: затв. пост. Правління Національного банку України від 16 грудня 2002 р. № 508 (зі змін. і доп. від 15.08. 2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03>.

34. Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам: затв. пост. Правління Національного банку України від 17 червня 2004 р. № 270 (зі змін. і доп. від 12.12.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0885-04>.

35. Положення про порядок подання банками до Національного банку України аудиторських звітів (аудиторських висновків) за результатами щорічної перевірки фінансової звітності: затв. пост. Правління Національного банку України від 9 вересня 2003 р. № 389 (зі змін. і доп. від 28.10.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0871-03>.

36. Положення про порядок формування і використання банками резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: Затв. пост. Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 119 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0256-03>.

37. Положення про порядок формування і використання банками резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями: Затв. пост. Правління Національного банку України від 25 січня 2012 р. № 23 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

38. Положення про розрахункові палати для пред'явлення векселів до платежу: Затв. пост. Правління Національного банку України від 25 вересня 2001 р. № 403 (зі змін. і доп. від 15.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0934-01>.

39. Положення про сертифікацію аудиторів банків: затв. пост. Правління Національного банку України від 9 вересня 2003 р. № 388 (зі змін. і доп. від 07.04.2007 року) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0873-03>.

40. Порівняльний аналіз коваріаційного та оптимізаційного методів оцінки ризиків для портфеля цінних паперів / П.І. Бідюк, А.Ю. Литинська, Ю.О. Кравчук // Наук. вісті НТУУ "КПІ". — 2007. — № 5. — С. 41-48.

41. Правила бухгалтерського обліку банками України операцій з чеками в іноземній валюті: Затв. пост. Правління Національного банку України від 04 вересня 2009 р. № 530 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0918-09>.

42. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: затв. пост. Правління Національного банку України від 18 червня 2003 р. № 255 (зі змін. і доп. від 24.12.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0583-03>.

43. Правила бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 р. № 498 (зі змін. і доп. від 24.10.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1114-03>.

44. Правила бухгалтерського обліку операцій з використанням

платіжних карток у банках України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 8 квітня 2005 р. № 123 (зі змін. і доп. від 14.12. 2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0441-05>.

45. Правила бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 17 листопада 2004 р. № 549 (зі змін. і доп. від 04.05.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1539-04>.

46. Правила Національної системи масових електронних платежів, затверджені постановою Правління Національного банку України від 10 грудня 2004 р. № 620 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0025-05>.

47. Правила реєстрації кореспондентських рахунків банків Національним банком України: затв. пост. Правління Національного банку України від 15 серпня 2001 р. № 343 (зі змін. і доп. від 27.06.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0780-01>.

48. Приватна та електронна банківська справа як двигуни розвитку банківництва (польський досвід) / Я. Гамрищак // Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України. — 2008. — Вип. 1. — С. 316-320.

49. Розвиток методології управлінського обліку в банках як інформаційної бази прийняття складової частини управлінських рішень / Л.П. Снігурська // Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України. — 2008. — Вип. 1. — С. 473-479.

50. Роль Національного банку України в корпоративному управлінні в комерційних банках / О.М. Костюк, В.М. Фіронова // Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України. — 2009. — Вип. 2. — С. 221-233.

51. Сп'як Г.І. Курс лекцій з дисципліни "Облік в банках" / Г.І. Сп'як, Т.І. Фаріон. - Тернопіль: Вектор, 2006.-188 с. (В наявності у бібліотеці ТНТУ)

52. Управлінський облік у банках: навч. посіб. / Ред.: Г.П. Табачук; Нац. банк України. — К., 2007. — 178 с.

53. Фінансовий облік інвестиційної діяльності: монографія / ред. В.П. Пантелєєв; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2010. — 157 с.

54. Фінансовий облік та фінансова звітність у банках: навч. посіб. / Ред.: Г.П. Табачук; О.М. Сарахман; Нац. банк України. — К., 2007. — 430 с.

55. Фінансовий облік у банках: конспект лекцій / І.М. Чмутова; Харк. нац. екон. ун-т. — Х., 2008. — 176 с.